

Kaksosuustapaaminen Seinäjoella 26.8.2023

Seppo Aho

Identtinen kaksonen

Yhteiskuntatieteiden lisensiaatti

Miksi tällainen tapahtuma ja miten se mahdollistui

Kävi niin, että vaimoni lainasi kaksoisveljeltäni National Geographic-lehden tammikuun numeron vuodelta 2012. Siinä kerrottiin laajemmin kaksosuudesta. Artikkelissa oli runsaasti kuvia identtisistä kaksosista ja selostusta Ohion Twinburgin mittavista kaksosuustapaamisista, joissa kaksosia oli tuhansittain paikalla ja he olivat tapahtuman keskiössä. Ja siitä he nauttivat. Ei sanaakaan ns. vähemmistöstressistä, joka voisi liittyä kaksosuuteen, erilaisuuteen johon kiinitetään erityistä huomiota (HS 14.9.2023 C4). Aikoinaan jäin pohtimaan sitä, että kysymys, millainen on kaksosten kokemus elää kaksosena, erilaisena ja pienenä vähemmistönä, lähes ohitettiin tässä kirjoituksessa. Minulle kaksosuusominaisuuteni on pysynyt hyvin mielessä, kun olen vuosikymmeniä osallistunut kaksosuustutkimuksiin.

Seuraava vaihe oli siirtyminen pois työelämästä. Jäi enemmän aikaa. Huomasin, että elämässäni on asia, jota olisi syytä enemmänkin tutkia ja käsitellä. Tämä asia oli identtinen kaksosuuteni. Miten se on vaikuttanut ja jäsentänyt elämääni? Seuraavaksi tapahtui muutto Helsinkiin ja liittyminen Helsingin seudun monikkoperheet ry:n jäseneksi. Osallistuin kerran järjestön vuosikokoukseen. Huomasin että paikalla ei tainnut olla muita kaksosia kuin minä. Paikalla oli sen sijaan runsaasti kaksosten äitejä. Kaksoset loistivat poissaolollaan! Mutta tilaisuus oli hyödyllinen. Sain tätä kautta kontaktin toiminnanjohtaja Ulla Kumpulaan, jonka kanssa olen tehnyt paljon yhteistyötä pyrkimyksissä tuoda esille ja kuuluville monikkojen asiaa ja ääntä. Näin mahdollistui työskentely Suomen monikkoperheet ry:n asiantuntijatyöryhmässä, jossa ajatus kaksosuustapaamisesta sai ymmärrystä ja tukea.

Tapahtuman sisällön suunnittelussa ja toteutuksessa on tarvittu erilaista asiantuntemusta ja myönteistä kumppanuutta. Esimerkiksi sain tavata Professori Jaakko Kaprion, joka lainasi minulle kaksi tutkimusta, jotka valaisivat monikkouden olemusta. Varsinkin sen psykososiaalista puolta. Jouduin heti teoksia lukiessani kaksosuuden olemuksen ns "syvään päätyyn" ja se vei minut mennessään. Nämä tutkimukset olivat Mary Rosambeau: *How Twins grow up* (1987) ja Abigail Pogrebin: *One and The same: My Life as An identical Twin and what I have learned about everyone's Struggle to be Singular* (2009). Lisäksi sain luettavakseni toiminnanjohtaja Ulla Kumpulan asiantuntijoiden kanssa tuottaman kirjan *Kiehtova kaksosuus*.

Uimahallissa on usein syvä pääty ja matala pääty. Tästä sain hyvän käsitteellisen työkalun, jolla voin kuvata kaksosuutta. "Syvän päädyn" asiat menevät usein kaksosten

olemassaolon ytimeen. Vähemmän tärkeät asiat ovat tavanomaisia, usein kaikkien havaittavissa, usein harmittomia ja näin ollen ”matalan päädyn” asioista.

Lukukokemukseni oli vaikuttava. Kaksosuuden merkitys ja ominaisuudet avautuivat monella tapaa. Nämä lukukokemukset ja niiden arviointi vaikuttivat suuresti esim. nettisivujeni sisältöihin ja keskusteluaiheiden muotoiluun. Mutta prosessi oli vaativa. Tutkimuksissa, mm. Pogrebin, itse identtinen kaksonen, toi esille sen, että kaksosuusominaisuus voi olla asianomaisten olemassaolon ydintä. Se voi kuormittaa, rajoittaa ja rasittaa, tai rikastuttaa ja myös kannatella asianomaisia erityisellä tavalla. Kaksosuuden syvän päädyn asioita nämä. Ne ovat samalla asioita, joita yleensä vain kaksoset tunnistavat ja kokevat elämässään ja niitä ei voi ilman muuta jakaa kaikkien kanssa. Täytyy olla yhteistä kosketuspintaa. Siksi tietoa monikkoudesta ja heidän monipuolista itseymmärrystä on syytä tuoda rohkeammin esille. Erityisesti vanhemmat saivat tukea ja työkaluja kohdata ja käsitellä monikkojaan parhaalla mahdollisella tavalla. Ja tähän voivat antaa näkökulmia ja vihjeitä kaksoset/monikot kaikkine kokemuksineen ja eri sukupolvienkin edustajina. Kunhan rohkaistumme puhumaan omassa asiassamme.

Tärkeä kumppani käytännön toteutuksessa on ollut koodarivävy, diplomi-insinööri Timo Saarinen, joka toteutti nettisivut. Ystäväni Mauri Penninkangas Alajärveltä on luvannut laatia tästä tilaisuudesta ja käydyistä keskusteluista yhteenvedon ja hän toimi tapahtuman järjestelyissä eräällä tavalla yleissihteerin roolissa. Erityisopettaja, KM Kaarina Höykinpuron kanssa olen käynyt keskusteluja siitä, onko monikkoudella jotain tekemistä erityispedagogiikan perunäkemyksen kanssa. Suuri kiitos teille kaikille ja erikseen MTV-uutisille ja toimittaja Anna Tenhulle, joka saapui paikalle välittämään tietoa yleisölle, pienen vähemmistön (1.4%) tärkeistä asioista. Taloudellista tukea on antanut Suomen monikkoperheet ry, mistä suuri kiitos.

Keskeinen teema tapahtumassamme on ”Kaksoset puhuvat kaksosuudesta”. Jotta tämän puhe jatkuisi, tämän kokoontumisen anti tallennetaan eräin täydennyksin nettisivulle www.kaksosuustapaaminen.fi.

Vielä on mainittava ohjelmaan tullut lisäys. Kaksosuuden ja monikkouden merkitystä, sen ”syvän päädyn” ulottuvuutta avaa ns. kadonneitten kaksosten sisarusten asia. Siinä huomataan, että monikkous on usein enemmän kuin tavanomainen sisaruussuhde. Mitä se voi olla kaikessa monimuotoisuudessaan, ei selviä yhden päivän kokoontumisessa, tuskin koskaan täydellisesti. Pääasiaksi oletan jäävän tästä päivästä ensimmäinen ja myönteinen ”sisarustapaaminen”, jossa monikkous näyttäytyy myönteisenä ja erityisenä ihmiselämän rikkautena.

Vielä ajatuksia tulevaisuuteen. Erittäin hyödyllinen kaksosuuden ilmentymä on se, että meitä kaksosia hyödynnetään monissa, mm. lääketieteellisissä tutkimuksissa ja kokeissa. Vastineeksi siitä me kaksoset ja monikot voisimme perustellusti vaatia jotain vastinetta. Esimerkiksi laajempaa psykososiaalista kaksosuustutkimusta. Lopuksi tapahtumassamme

tuli esille ajatus, että Suomen Monikkoperheet ry:n aluejärjestöt voisivat vuorollaan ottaa järjestelyvastuuta tällaisista kokoontumisista.